

Beste Leden, bewindspersonen, al het Kamerpersoneel, fractiemedewerkers en journalisten die meekijken.

Hartelijk welkom!

Vanavond nemen we afscheid van het Binnenhof.

Omdat een beeld meer zegt dan duizend woorden laat ik u allereerst een korte film zien. Daarna richt ik nog enkele woorden tot u.

(FILM WORDT VERTOOND)

Natuurlijk vatten we 200 jaar Tweede Kamer nooit samen in film van een paar minuten. Het geeft slechts een beeld van een aantal belangrijke momenten; het kán nooit volledig zijn.

In elke kier van dit huis zitten verhalen verscholen, ieder hoekje en gaatje herbergt een herinnering. Er zijn sluiproutes, mooie historische plekken zoals de handelingenkamer, kunst.

Waar we ook kijken en lopen, we weten en voelen dat we lopen in de voetstappen van vele generaties. Politici, graven en zelfs koningen liepen dezelfde paadjes.

Als deze muren konden praten...

Het maakt ons misschien wat verdrietig, wat melancholisch, nu de iconische kunst van de muren wordt gehaald en overal waar je kijkt verhuisdozen staan.

Maar die verhuisdozen en kratten, de lege muren; ze werken ook ontvullend. Het is tijd om te gaan.

Ik heb vandaag een laatste ronde gemaakt door de gebouwen.

Ik bespeurde weemoed bij de mensen die ik tegenkwam en ook frisse nieuwsgierigheid naar het nieuwe gebouw; en natuurlijk alle gevoelens daar tussenin. De mensen die in het gebouw Hotel werken zijn blij van de muizen af te zijn!

En ik zag spullen, heel veel spullen! Binnenhofwatcher Jair Ferweda kwam yogamatjes, oude boeken en cd's uit een ver verleden tegen. Ik werd zelf getrakteerd op tientallen jaargangen dikke van dalens en klassieke citatenboeken. Kisten vol bij onze dienst Verslag en Redactie – hoe kan het ook anders. En het gaat allemaal mee. Ook viel het me op dat er veel ventilatoren meeverhuizen; blijkbaar verwacht iedereen ook in B67 verhitte momenten.

Ik heb ook gezien dat iedereen nog een tandje bij heeft moeten zetten om de laatste spullen in te pakken in deze laatste drukke vergaderweek.

En daarvoor wil ik hier mijn dank uitspreken. Er wordt met militaire precisie verhuisd en ik ben blij te zien dat iedereen zijn of haar steentje bijdraagt.

Ik wil nog een paar observaties met u delen. Ik ben sinds begin april uw Voorzitter en als ik terugkijk op de afgelopen periode dan denk ik aan drie dingen; **het Virus, de Verkiezingen** en **de Verhuizing**.

Deze drie V's beheersten ons doen en laten. Over de verhuizing heb ik nu genoeg gezegd.

Dan het virus. De ontwikkelingen rondom het virus zijn spannend. Mijn hoop is dat wij in B67 weer zoals normaal publiek en schoolklassen kunnen ontvangen.

Ik hoop op een volle en levendige Statenpassage en heerlijke reuring in het gebouw. Bij een open democratie hoort een goed gevulde publieke tribune. Maar we moeten kijken hoe het loopt.

Verkiezingen. Ik wil vanuit deze plek ook mijn waardering uitspreken over de nieuwe Kamerleden die na de verkiezingen togetreden zijn; de diverse inbreng maakt het debat rijker en levendig. Maar toegegeven; het is ook soms een uitdaging met lange sprekerslijsten en de vele interrupties...

Natuurlijk hoop ik dat wij binnenkort kunnen debatteren over de formatie. Als Kamervoorzitter zie ik toe op dit proces. En ik berust me maar in de opmerking van de heer Tjeenk Willink; er komt al-tijd een kabinet.

Ik kan nog twee V's toevoegen aan mijn observaties. Dat zijn **veiligheid** en **versterking**.

Veiligheid. Iedereen die in de Tweede Kamer werkt, moet kunnen rekenen op een veilige werkomgeving. Ik blijf daar de komende periode aandacht voor vragen. Ik wil dat het onderwerp bespreekbaar blijft en dat we met elkaar inzetten op verbetering.

En dan de **Versterking**. Ik heb u deze week een brief gestuurd hoe ik het komende parlementaire jaar voor me zie. Samen met u wil ik werken aan een meer voorspelbare Kameragenda om rust en regelmaat aan te brengen waar dat kan.

Ook wil ik de Kamer verder versterken in haar wetgevende taak en informatiepositie. Ik ben blij dat ik vandaag de opdracht hiertoe heb kunnen geven aan de heer van der Staaij. Hij gaf vanochtend zelf aan dat er nu twee woorden belangrijk zijn: Hoe Dan?

De werkgroep komt voor het kerstreces met concrete voorstellen. Ook zie ik uit naar de voorstellen van de werkgroep om burgers beter te betrekken bij de Tweede Kamer.

Het gaat namelijk niet alleen om volle publieke tribunes, of hoge kijkcijfers op debat direct. Het betrekken van mensen bij het werk van de Tweede Kamer, laten meepraten.

Ik zie onze verhuizing naar ons tijdelijke parlamentsgebouw als een frisse nieuwe start. Het is een goeie timing om innovaties in te zetten.

Innovaties in onze werkwijzen, in het betrekken van publiek en jongeren en innovaties in de faciliteiten die we gebruiken.

Zodat we als Kamer sterker dan ooit worden. Alle goeds nemen we straks weer mee terug naar een gloednieuw Binnenhof.

Ik rond af. Straks mag ik het licht uitdoen in de plenaire zaal. Morgen worden onze stoelen gedemonteerd en rijden de verhuishagens af en aan.

Op uw stoel ligt een boekje met daarin mooie plaatjes van ons geliefde binnenhof. Houdt het onder handbereik als u terugverlangt naar deze plek.

Er is wat mij betreft ook maar 1 plek waar de Tweede Kamer thuishoort en dat is hier!

Dus tempo maken met de renovatie zodat de Kamervoorzitter hier de deur weer kan openen en met een nog sterkere Kamer weer terugkeert naar het Binnenhof.

En ik reken op uw parlementaire steun om de vinger aan de pols te houden. We komen terug. Niet over tien jaar, niet over zeven jaar, maar over vijf-en-een-half jaar. Ik zou daar maar alvast een debat over aanvragen!

Tot slot. Vanavond zijn wij hier zowel voor de eerste keer bijna voltallig samen sinds het begin van de coronacrisis. Het is ook gelijk voor de laatste keer in dit huis. Dat vraagt om een foto en die foto is nu al historisch.

Onze fotograaf Jeroen van der Meyde staat al klaar.

We maken een groepsfoto in delen. Jeroen krijgt de leiding, volg zijn instructies dan komt het goed.

Ik zie (een aantal van u) straks weer in de plenaire zaal! Voor wie ik niet meer spreek; neem even wat gas terug. Ik wens u allen een ontspannen zomer toe.